

DIRK VAN BABYLON

Nieuwsbrief

Beste lezer,

Om te beginnen wil ik u het allerbeste wensen voor 2025.

De jaarwissel is intussen al even achter de rug, de kerst- en nieuwjaarsdrukte verdwijnt langzaam, en de sfeerlichtjes doven één voor één.

Ik heb met deze nieuwsbrief nog een laat dessertje om de literaire honger te stillen... of misschien net aan te wakkeren?

Op het menu:

- Een sonnet gewijd aan de jaarwissel
- Een Myriade-bijdrage over Robinson Crusoe
- Een artikel over Puccini's Turandot

Veel leesplezier!

Dirk van Babylon

Oudejaar 2024

Een sonnet over het voorbije jaar

Hoe goed was niet de tijd, hoe kwaad zijn niet de tijden?
Het jaar was aangenaam, al zij er afgezien
Van oorlog en geweld en ook nog bovendien,
Verkozen tirannie. Het nieuws kon niet verblijden

Met dagelijkse beelden van onnoembaar lijden.
Het eind is niet in zicht en er komt nóg misschien,
Nog meer geschut en trommelvuur in een stramien:
Vergelding en verdelging, haat aan alle zijden

Gezeten in mijn luie stoel keek ik verbluft
Naar de onstuitbare verwildering der zeden.
Dan leek ik wel frivool en onuitstaanbaar wuft,

Terwijl daar buiten griezelige machten streden.
Waartoe is niet in staat het menselijk vernuft
Om trots erop te zijn, zie ik maar weinig reden.

Dirk van Babylon

DIRK
VAN BABYLON

Nieuwsbrief

Myriade-bijdrage

Onderstaand gedicht schreef ik voor de Myriade, de dichtersgroep waar ik lid van ben.
Ik geef u op de volgende pagina's graag wat meer uitleg.

Voetafdruk

It happened one day, about noon going towards my boat, I was exceedingly surprised with the print of a man's naked foot on the shore, which was very plain to be seen on the sand.

De aanblik doet zijn zon-getaande blos verbleken:
Een menselijke voetafdruk in 't rulle zand,
Een enkele, op 't ongerepte blanke strand.
Hij heft de blik, kijkt om zich heen, voelt zich bekeken

En kijkt opnieuw vol ongeloof naar 't levensteken.
Niet meer alleen in het door zee omsloten land!
Zijn eenzaamheid is door een voetzool aangerand,
En hij krijgt aandrang om zich ergens weg te steken.

Of hij een voetstap hoort. Zo is't hoe het begon.
Des nachts kan hij van 't luisteren niet slapen,
De bange doodsbenauwde Crusoe Robinson,

En hij ligt klaar met naast hem zijn geladen wapen,
Maar ook een oerverlangen naar een compagnon.
Tot Vrijdag aanbreekt en zij star elkaar begapen.

Dirk van Babylon

Robinson Crusoe

De beroemde roman van Daniel Defoe

Iedereen kent hem wel en wellicht is hij een van de meest bekende romanhelden ooit, ergens in de buurt van de vernuftige edelman Don Quichot van La Mancha. Robinson Crusoe is oorspronkelijk een Engelse avonturenroman voor het eerst gepubliceerd op 25 april 1719. Het verhaal is op ontelbare manieren naverteld, aangepast, in theater en film weergegeven.

Na de Bijbel behoort *Robinson Crusoe* waarschijnlijk tot de meest vertaalde boeken in de wereldliteratuur. Het verhaal van de Brit die, als enige overlevende van een scheepsramp, aanspoelt op de kust van een onbewoond tropisch eiland, weet generaties lezers te blijven fascineren met zijn mix van avontuur, overleving en menselijke vindingrijkheid. Het was alleszins een maatgevend boek in mijn ontwikkeling als jonge man.

DIRK VAN BABYLON

Nieuwsbrief

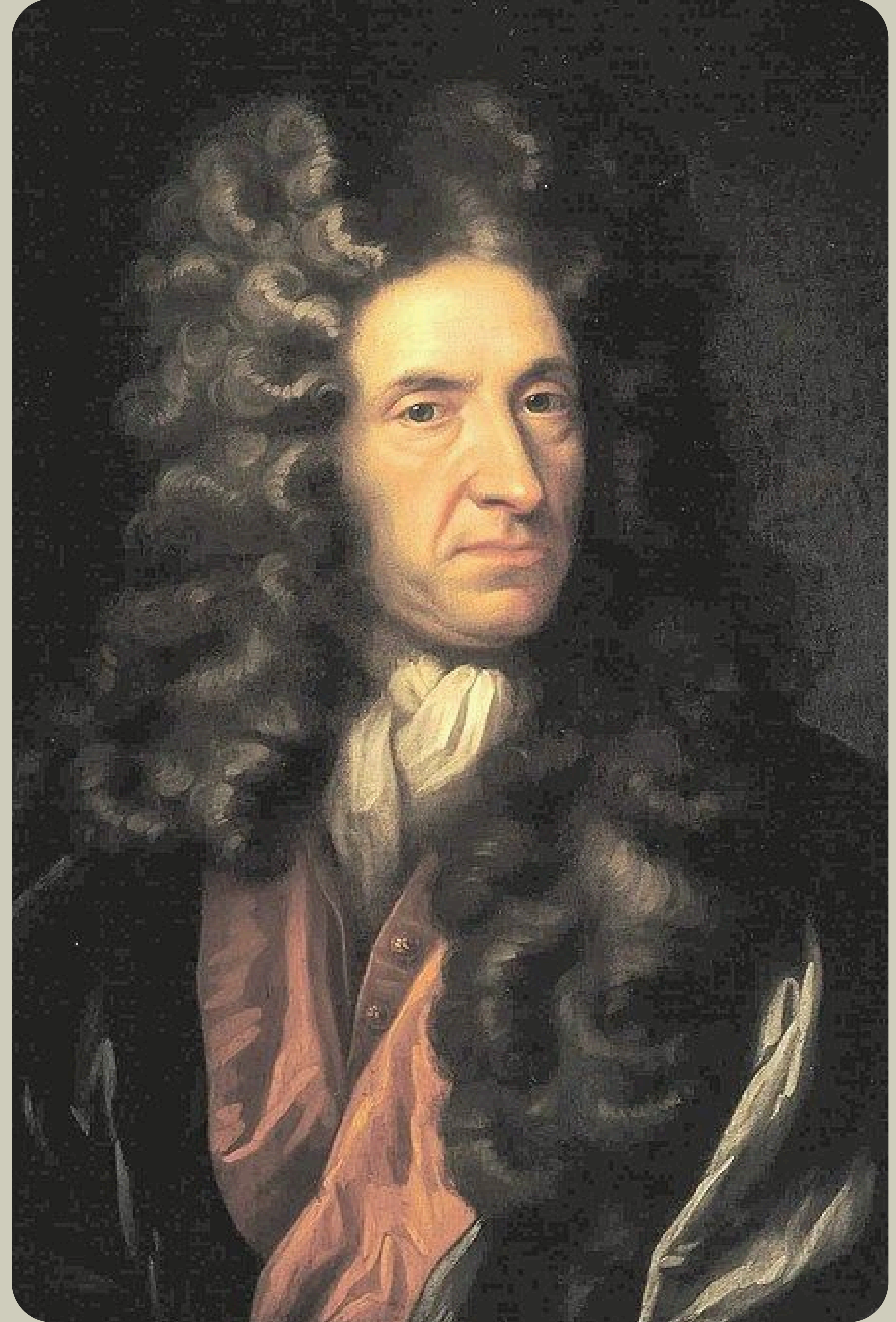
Over Daniel Defoe

Schrijver met een rebels kantje

Daniel Defoe (1660-1731) was een veelzijdig figuur, vermoedelijk van Vlaamse afkomst. Hij was romancier, journalist, koopman, pamflettist en spion. Een veelschrijver met een eigenzinnige, rebelse geest die hem niet altijd in dank werd afgenomen: zijn scherpe meningen brachten hem zelfs een tijdje in de gevangenis. Hij verdiende zijn brood met het schrijven van morele gidsen.

Een interessant aspect van *Robinson Crusoe*, is de rol van het personage Vrijdag. In de complexe relatie tussen Vrijdag en Robinson blijft Vrijdag vaak op de achtergrond, als een passief lijdend voorwerp onder Robinsons dominantie.

Michel Tournier (1924-2016) heeft in zijn roman *Vendredi ou les Limbes du Pacifique* (Gallimard, 1967; winnaar van de Grand Prix du Roman van de Académie française) dit personage nieuw leven ingeblazen. Hier staat Vrijdag niet alleen prominent in de titel, maar ook actief in het verhaal, met een eigen stem en rol.

Crusoe sees a foot-print in the sand (1863-64)

De iconische romanscène

In de illustratie *Crusoe ziet een voetafdruk in het zand* uit 1863-64, gecreëerd door George Housman Thomas, wordt een cruciaal moment uit Defoe's *Robinson Crusoe* afgebeeld.

Het beeld toont Crusoe op het verlaten strand, helemaal verstijfd van schrik bij de ontdekking van één enkele, duidelijke voetafdruk in het zand—een teken dat hij niet langer alleen is op het eiland. Thomas legt de psychologische impact van deze ontdekking vast door Crusoe's lichaams-taal: zijn parasol ligt achteloos op de grond, en zijn houding straalt zowel verbazing als angst uit.

Lees meer via: <https://www.victorianweb.org/>

DIRK VAN BABYLON

Nieuwsbrief

Giacomo Puccini

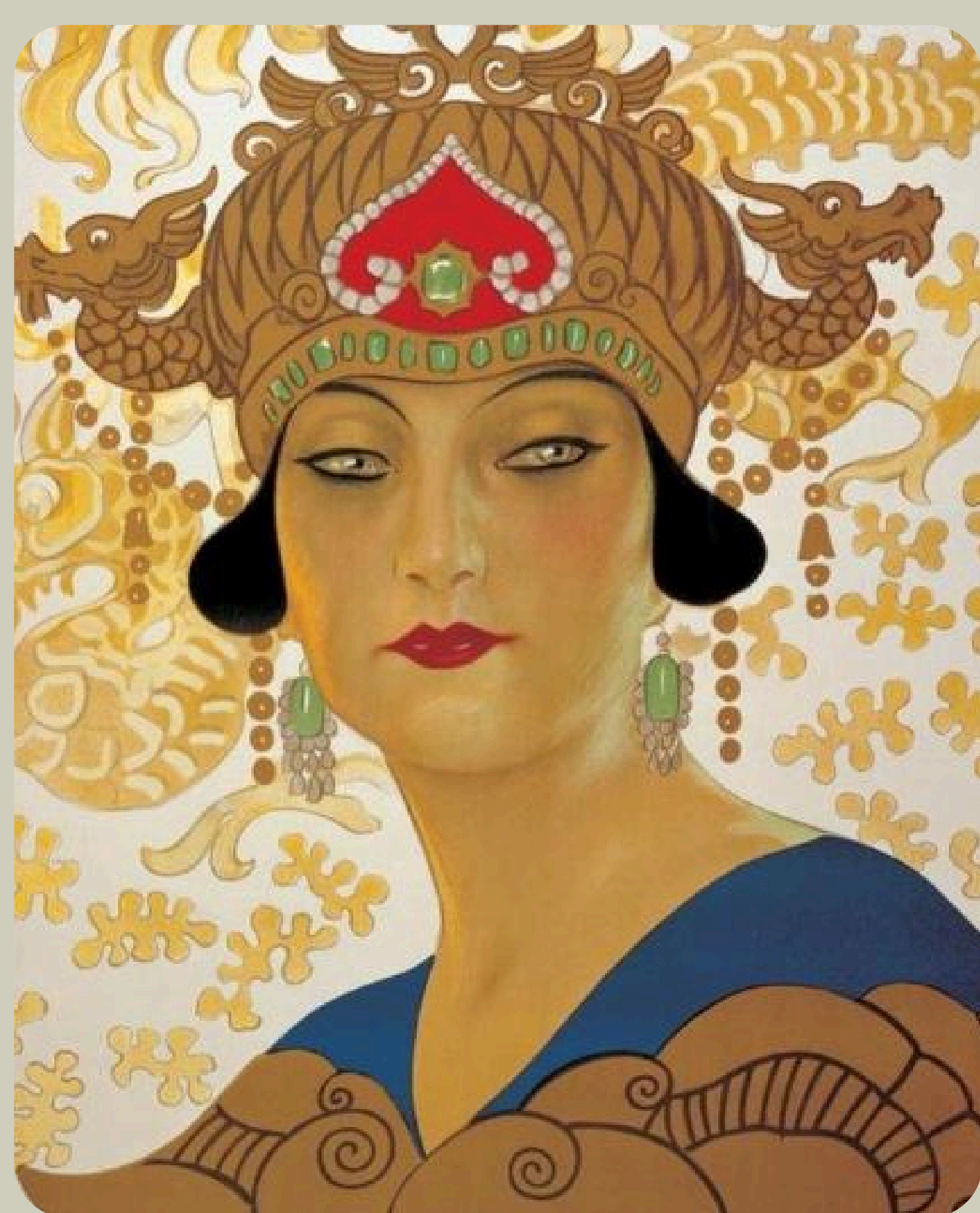
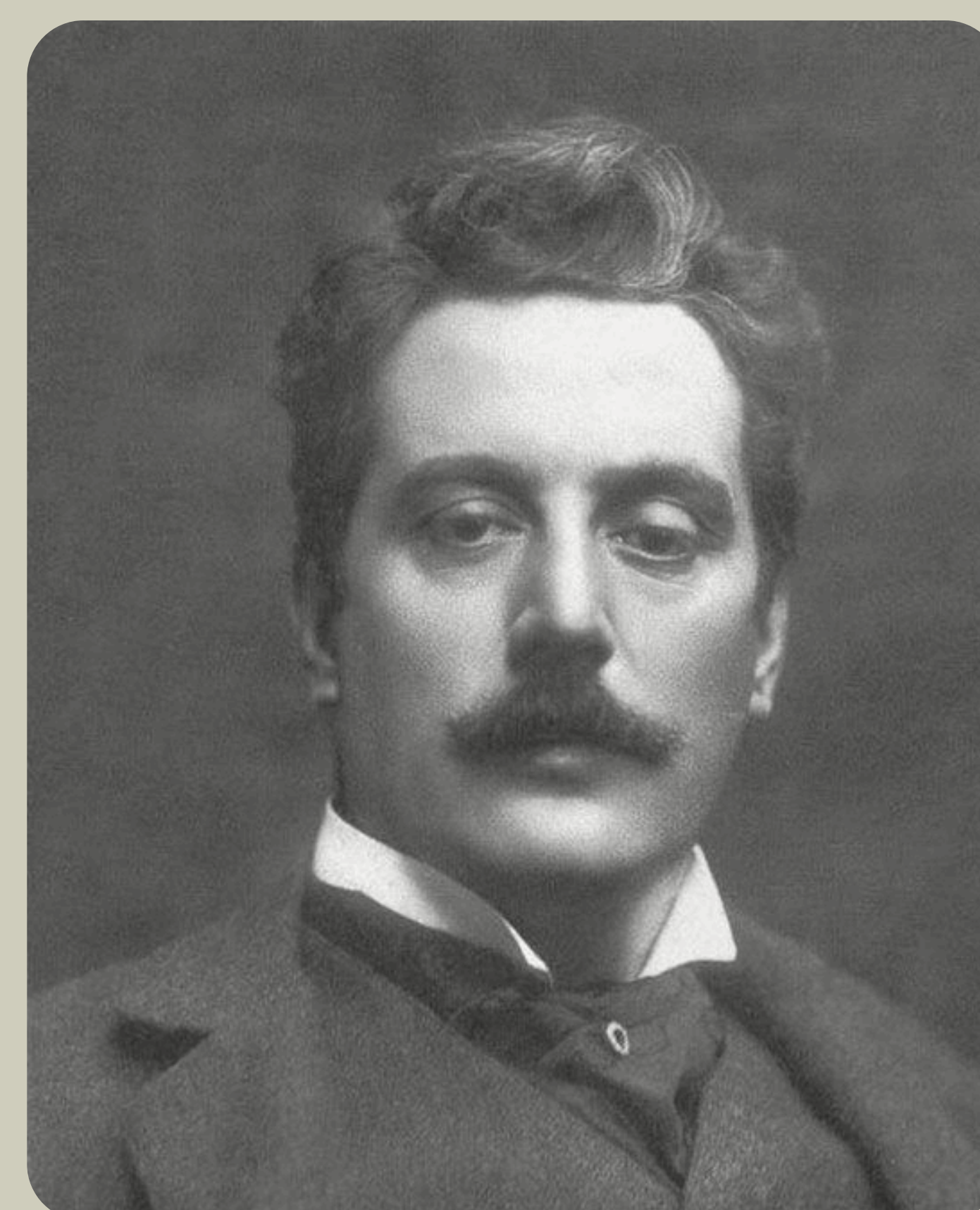
100 jaar geleden, op 29 november 1924, stierf de Italiaanse componist Giacomo Puccini in Brussel, terwijl hij werkte aan de opera *Turandot*. Ik bezocht een moderne opvoering van *Turandot* laatst nog in de Munt in Brussel. Het is een boeiend stuk waar nu wel controverses rond hangt vanwege de stereotiepe, soms simplistische, representatie van het Chinese volk.

Puccini's *Turandot*

Inleiding

De oorsprong van *Turandot* ligt in een Venetiaans toneelstuk uit 1752, gebaseerd op Perzische verhalen van de Italiaanse toneelschrijver Carlo Gozzi (1720-1806), die zich afspelen in een denkbeeldig China van de 10de-11de eeuw. Puccini werkte aan *Turandot* vanaf 1920, maar hij stierf in 1924, voordat hij de laatste akte kon voltooien. De componist Franco Alfano (1875-1954) finaliseerde het werk op basis van schetsen die Puccini had achtergelaten.

Het stuk past in de commedia dell'arte-traditie en is pure fantasie. Toch was het lange tijd verboden in China, omdat de stereotiepe en exotische weergave van Azië slecht werd ontvangen en Chinezen het gevoel kregen dat ze als barbaren werden neergezet – denk aan het hoofdpersonage *Turandot*, de prinses die wreedheid en koelbloedigheid belichaamt en zo het idee versterkte dat Chinese vorsten barbaars zouden zijn.

Het verhaal

Turandot speelt zich af in mythisch China en volgt prinses Turandot, die weigert te trouwen. Haar vastberadenheid komt voort uit het lot van haar voorouder, prinses Lo-u-Ling, die erg moest lijden na de verovering van haar rijk. Uit wraak geeft Turandot haar huwelijkskandidaten drie raadsels. Wie faalt, sterft.

Dat schrikt Calaf, een Tartaarse prins in ballingschap, niet af. Ondanks vermaningen van zijn vader - de verbannen Tartaarse koning - en de waarschuwing van Liu, de slavin die stiekem verliefd op hem is, slaat hij op een enorme gong, waarmee hij aangeeft dat hij van plan is om te strijden om de hand van Turandot.

Na heel wat wisselvalligheden verslaat Calaf Turandot en moet de prinses zich gewonnen geven. Liu is intussen dood door eigen hand, nadat ze zichzelf heeft opgeofferd om Calaf te beschermen. Ontroerd door Liu's voorbeeld geeft Turandot toe aan Calaf.

Lees verder op de volgende pagina...

DIRK
VAN BABYLON

Nieuwsbrief

De karikaturen

De drie ministers in Turandot - Ping, Pong en Pang - zijn komische personages, maar ze vertegenwoordigen ook een diepere wijsheid die verwijst naar de taoïstische filosofie en het confucianisme. Turandot bestaat niet, zingen ze op een gegeven moment. Ze is gewoon de natuur in haar werking. Ze waarschuwen prins Calaf, dat in plaats van te proberen het onverbiddelijk bevroren hart van Turandot te veranderen, die haar vrijers vermoordt wanneer ze er onvermijdelijk niet in slagen haar drie raadsels op te lossen, hij beter af is om gewoon met de stroom mee te gaan. Neem de buit, de vrouwen en de belofte om over andere landen te heersen. Ze is maar één vrouw en naakt lijkt ze op elke andere. Dat is redelijk cynisch en tamelijk modern.

Het klinkt in mijn oren ook universeel en niet aan de Chinese context gebonden, al wortelt het wel in de confucianistische filosofie, want in plaats van passie en persoonlijke ambitie boven alles te stellen, zoals prins Calaf doet, zouden de confucianisten pleiten voor het kiezen van een weg die vrede, stabiliteit en evenwicht bevordert, zowel binnen zichzelf als in de samenleving. Ping, Pang en Pong bieden een pragmatische benadering: volg de natuurlijke loop der dingen in plaats van tegen de stroom in te gaan.

De controverse rond Turandot draait voornamelijk om de vereenvoudigde en karikaturale weergave van Aziatische personages en thema's die als kwetsend wordt ervaren. De opera geeft een vertekend en simplistisch beeld van de Chinese cultuur, wat kan leiden tot culturele misrepresentatie en versterking van racistische stereotypen. Het gebruik van yellow-face, waarbij niet-Aziatische acteurs hun huid kleuren en zo de rol van Aziatische personages spelen, draagt bij aan deze problematiek en creëert in zekere zin wel clichématige beelden. Ook de wrede karakterisering van de prinses Turandot, en de gewelddadige thema's van dood en straffen leveren een negatief beeld van Aziatische vorsten op.

Meer lezen?

<https://dirkvanbabylon.com/essays/racisme-in-opera-het-verhaal-van-turandot/>

Meer weten over ons?

Heeft u bedenkingen opmerkingen, of wilt u graag iets delen met ons?

Contacteer ons op: info@dirkvanbabylon.com en we bespreken graag wat we voor elkaar kunnen betekenen.

Tot volgende maand...

Dirk van Babylon